

Öğretmenlerin Sanal Sınıf Yönetimine İlişkin Yeterliliklerinin İncelenmesi

Selva KARACA AKGÖL¹
Abuzer ELÇİ²
Hüseyin ULUDAĞ³
Mikail ÖZER⁴

Article Type: Research Article

Received Date: 03.03.2022

Accepted Date:17.06.2022

Özet: Araştırmada öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Hatay İl merkezinde bulunan ilkokul ve ortaokullarda görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise evrenden “Kolayda Örnekleme” yöntemi ile belirlenmiş olan çeşitli branşlarda 344 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada verilerin toplanması için; ilkokul ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin kişisel bilgilerini öğrenmek için “Kişisel Bilgi Formu” ve öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliliklerini belirlemek için “Öğretmenlerin Sanal Sınıf Yönetimi Yeterliliği Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın verileri Covid-19 salgını nedeni ile Hatay İl merkezinde bulunan ilkokullara online platformlar aracılığı ile iletilmiştir. Online platformlar aracılığı ile iletilen ölçeklerden 344’ü araştırmaya dâhil edilmiştir. Araştırmada toplanan veriler, SPSS 25. paket programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Veri analizinde parametrik testler kullanılmıştır. Araştırmada öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerinin iyi durumda olduğu belirlenmiştir. Bunun yanında araştırmada öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliliklerine ilişkin görüşlerinin öğrenim durumu, branş, mesleki kıdem, görev yapılan eğitim kademesi, sanal sınıf deneyimi değişkenlerine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği, cinsiyet değişkenine göre ise istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Yönetimi, Sanal Sınıf, Sanal Sınıf Yönetimi Yeterliliği, Öğretmen

Abstract: In the research, it is aimed to examine the competencies of teachers regarding virtual classroom management. Survey model, one of the quantitative research methods, was used in the research. The universe of the research consists of teachers working in primary and secondary schools in the city center of Hatay. The sample of the study consists of 344 teachers in various branches, which were determined by the "Easy Sampling" method from the universe. In order to collect data in the research; "Personal Information Form" was used to learn the personal information of teachers working in primary and secondary schools, and "Teachers' Virtual Classroom Management Competence Scale" was used to determine teachers' virtual classroom management competencies. The data of the research were conveyed to primary schools in Hatay city center via online platforms due to the Covid-19 outbreak. 344 of the scales transmitted through online platforms were included in the study. The data collected in the research were analyzed through the SPSS 25th package program. Parametric tests were used in data analysis. In the study, it was determined that the teachers' competencies in virtual classroom management were in good condition. In addition, it was determined in the study that teachers' views on virtual classroom management competencies showed a statistically significant difference according to the variables of education level, branch, professional seniority, education level, virtual classroom experience, but there was no statistically significant difference according to the gender variable.

Keywords: Classroom Management, Virtual Classroom, Virtual Classroom Management Competence, Teacher

To The This Article: Karaca Akgöl, S., Elçi, A., Uludağ, H., Özer, M. (2022). Öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerinin incelenmesi, *Anadolu Türk Eğitim Dergisi*, 4(1), 6-20.

¹ **Corresponding Author:** Selva KARACA AKGÖL, Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye, selvahocam@gmail.com, ORCID NO: 0000-0002-9228-0227

² **Author:** Abuzer ELÇİ, Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye, ebuzer02@hotmail.com, ORCID NO: 0000-0002-8626-3076

³ **Author:** Hüseyin ULUDAĞ, Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye, husevvludag@gmail.com, ORCID NO: 0000-0001-6266-592X

⁴ **Author:** Mikail ÖZER, Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye, azryus2006@gmail.com, ORCID NO: 0000-0002-3785-1138

Giriş

Hızla gelişen teknoloji çağımızda her alana etki ettiği gibi eğitim sektörüne de etki etmektedir. Bu etki eğitime öğrenme ve öğretme teknolojisindeki yeniliklerle yansıdığı söylenebilir. Bilgisayarlar ve bilgi teknolojileri, eğitim, ekonomi, ticaret ve sağlık gibi hayatımızın birçok alanına standartlar getirdiği gibi yaşam kalitesi ve kariyer kazanımı gibi günlük yaşamın yeni gereksinimleri teknolojik gelişmeler sayesinde daha fazla anlam kazanmaktadır (Tuncer ve Taşpınar, 2008).

2019 yılının son dönemlerinde yaygınlaşmaya başlayan ve küresel bir boyut kazanan Covid-19 salgını ile birlikte günlük yaşamda çeşitli değişimler yaşanmıştır. Bu değişimlerden öğrenme-öğretme süreçleri de etkilenmiştir. Yaşanan etki eğitime olumsuz yansiyarak yüz yüze eğitime ara verilmesine sebebiyet vermiştir. Bu bağlamda uzaktan eğitim sistemine geçilmiş ve eğitimler sanal ortamda gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Küresel ölçekte yüz yüze öğretimin sanal ortamlarda öğretim faaliyetlerinin zorunlu olarak artmasına neden olan Covid-19 salgını, hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin eğitim alma şeklini ve yöntemlerini de değiştirmiş oldu. Bu nedenle sanal sınıflarda öğretimin etkinliği ve eğitimcilerin yeteneği ön plana çıkmıştır.

Huber ve Helm (2020), Covid-19 salgını sonrası eğitimde sanal ortamda öğretim kalitesi, sınıf yönetimi ve etkili geri bildirim giderek daha önemli hale gelmeye başladığına dikkat çekmiştir. Kaya (2011) sanal sınıfı, öğrencilerin bir öğretmenin gözetiminde aynı anda farklı mekânlarda bir araya geldikleri ve farklı iletişim araçlarını kullanarak etkileşimde buldukları çevrimiçi öğrenme ortamı olarak açıklamaktadır. Can (2020) sanal sınıfı, eşzamanlı veya eş zamansız olarak öğretme ve öğrenme için sanal bir ortam olarak tanımlar. Öğrenen ve öğretmen aynı yerde değildir ama erişim sağlanabilir düzeydedir. Bülbül'e (2020) göre sanal sınıf, öğrencilerin ve öğretmenlerin aynı anda iletişim kurmak için farklı araçları kullanmalarını sağlayan çevrimiçi (online) bir ortamdır.

Sanal sınıf öğretiminin kalitesini etkileyen birçok faktör olmasına rağmen öğretmenin sanal sınıf yönetimindeki yeterliliği bu anlamda ön plana çıkmaktadır. Guasch, Alvarez ve Espasa (2010), sanal sınıfta öğretmenlerin rolünü tasarım/planlama, toplum, öğretim, teknoloji ve yönetim olarak tanımlar. Bir dizi araştırma, sanal ortam öğretiminin etkililiği açısından, öğretmenlerin yeterli alan bilgisine, ayrıca dersleri tasarlama, yönetme, tanıtma ve değerlendirme becerisine ve öğrencileri sosyal ve duygusal olarak destekleyecek teknik becerilere sahip olması gerektiğine işaret etmiştir. Dolayısıyla öğretmenlerin sanal sınıf rollerinde de yönetim sorumluluklarının olduğu görülmektedir.

Murphy ve Rodríguez-Manzanares (2008) sanal sınıfların özelliklerini incelerken, sanal sınıfların geleneksel sınıflardan donanım, yöntem ve teknoloji açısından farklı olduğunu ancak öğretmen, öğrenci, öğretim amaçları ve dersler açısından farklı olduğuna dikkat çekmiştir. Sanal sınıf yönetimi, sanal bir ortamda öğrenmenin etkinliğini artırmak için uygun bir öğrenme ortamı sağlamak ve sürdürmek için çaba gösterir. Sanal sınıf nedeniyle öğretim etkinlikleri sanal bir ortamda gerçekleştirildiğinden içerik ve özelliklerde farklılıklar olabilir. Bu doğrultuda Ceylan (2020) sanal sınıf yönetiminin fiziksel düzenlemeler, planlanmış etkinlikler, ilişki düzenlemeleri, davranış düzenlemeleri ve zaman yönetimi olarak isimlendirilen çeşitli boyutlarının olduğunu ifade etmiştir. Diğer yandan Can (2020), sanal sınıf yönetiminin öğretim ortamı, davranış yönetimi, etkileşim, motivasyon, teknoloji yönetimi, özel gereksinimli öğrenci yönetimi ve zaman yönetimi gibi faktörle ilişkili olduğunu belirtmiştir.

Can (2020) sanal sınıfta öğretmen ve öğrenen arasındaki sosyal ve fiziksel mesafeye bağlı olarak öğrenme farklı ortamlarda gerçekleştiğine vurgu yapmıştır. Yüz yüze eğitimin yapıldığı sınıf ortamı ile karşılaştırıldığında, sanal sınıfların yönetiminin farklı olması gerektiğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte geleneksel sınıflar için etkili öğretmenler, öğrenenler, içerik, yöntem ve teknikler, araç ve gereçler, başarı değerlendirmesi gibi faktörlerin de sanal sınıf yönetiminde önemli olduğuna işaret edilmektedir. Burada önemli olanın işaret edilen hususların öğretmen tarafından ne düzeyde yönetildiği veya öğretmenin ifade edilen hususlar konusunda ne kadar yeterli olduğudur.

Covid-19 pandemisi nedeniyle yaşanan küresel kriz, geleneksel olarak yüz yüze ortamda yürütülen eğitim faaliyetlerinin durmasına neden olmuş ve zorunlu sanal sınıf uygulamalarına olan yönelim önemli ölçüde artmıştır. Öğretmenler etkileşim sağlamak, topluluk duygusunu geliştirmek ve farklı yerlerden öğrencilere ulaşmak için sanal sınıfları tercih etmektedir. Salgınla birlikte sanal sınıf yönetiminin planlama ve etkileşim boyutlarının daha önemli hale geldiği söylenebilir. Pandemi süreci, sanal sınıflardaki öğretmenlerin daha etkileşimli davranış ve stratejiler geliştirmesini ve kullanmasını gerektiriyor. Çünkü geleneksel sınıflarda ve sanal sınıf ortamlarında izlenecek stratejilerin öğrenenleri izlemesi ve desteklemesi, geri bildirim sağlaması, olumlu davranışlar geliştirmesi, öğrencilerin ders ve etkinliklere ilgi ve katılımını sağlaması gerekmektedir (Can, 2020).

Araştırmanın Amacı

Araştırmada öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç çerçevesinde şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterlilikleri ne düzeydedir?
2. Öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterlilikleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. Öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterlilikleri öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
4. Öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterlilikleri branş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
5. Öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterlilikleri mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
6. Öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterlilikleri görev yapılan eğitim kademesi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
7. Öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterlilikleri sanal sınıf deneyimi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Belirtilen amaç doğrultusunda araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2003: 77).

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Hatay İl merkezinde bulunan ilkokul ve ortaokullarda görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise evrenden “Kolayda Örnekleme” yöntemi ile belirlenmiş olan 344 öğretmen oluşturmaktadır. Covid-19 pandemisi süreci nedeniyle sokağa çıkma yasağı, sosyal mesafe kuralı nedeniyle kolayda örnekleme yöntemine başvurulmuştur.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada araştırmacının hazırladığı Kişisel Bilgi Formu ve Öğretmenlerin Sanal Sınıf Yönetimi Yeterliği Ölçeği veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Can ve Gündüz (2021a) tarafından geliştirilen 5’li likert tipi ölçek, 24 madde ve öğrencilerle ilişkiler, sanal sınıf içi etkinlikler, sanal sınıf yönetimi olarak isimlendirilen 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğinin yapılan çalışma için Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı “ $\alpha=.912$ ” olarak hesaplanmıştır. Cronbach’s Alfa değeri $>.80$ olduğundan dolayı, verilerin yüksek derecede güvenilir (Kalaycı, 2017) olduğu kabul edilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri Covid-19 salgını nedeni ile Hatay İl merkezinde bulunan ilkokullara online platformlar aracılığı ile iletilmiştir. Online platformlar aracılığı ile iletilen ölçeklerden 344’ü araştırmaya dâhil edilmiştir. Araştırmada toplanan veriler, SPSS 25. paket programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Analize başlamadan önceden verilerin normalliğine bakılmıştır. Ölçek verilerinin skewness (.233) ve kurtosis (-.183) değerleri ± 1.5 aralığında olduğundan dolayı verilerin normal dağılım gösterdiği kabul edilerek (Tabachnick ve Fidell, 2013) analiz sürecinde parametrik testlerden yararlanılmıştır. Araştırmada öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterlilikleri düzeylerini belirlemek için betimsel istatistiki yöntemlerden, öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterlilikleri cinsiyet, öğrenim durumu, branş, mesleki kıdem, sanal sınıf deneyimi değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini saptamak için Bağımsız Örneklem t-Testi ve ANOVA’dan yararlanılmıştır. ANOVA neticesinde anlamlı farklılık tespit edildiğinde pos hoc çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey HSD testinden yararlanılmıştır.

Bulgular

Bu başlık altında, araştırmaya katılan öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerini ortaya çıkarmaya yönelik bulgular yer almaktadır. Bulgular alt problemlerin veriliş sırasına göre açıklanmıştır.

Tablo 1. Öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliliklerine ilişkin görüşlerinin betimsel analiz verileri

	$\bar{X}$	SS
Öğrencilerle İlişkiler	3.34	.700
Sanal Sınıf İçi Etkinlikler	3.52	.681
Sanal Sınıf Yönetimi	3.69	.650
GENEL	3.47	.567

Tablo 1’de öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerinin “öğrencilerle ilişkiler” alt boyutunda “Kararsızım ($\bar{X}=3.34$)” düzeyinde, “sanal sınıf içi etkinlikler” alt boyutunda “Katılıyorum ($\bar{X}=3.52$)” düzeyinde, “sanal sınıf yönetimi” alt boyutunda “Katılıyorum ($\bar{X}=3.69$)” düzeyinde olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerinin genel ortalamasının ise Katılıyorum ($\bar{X}=3.47$) düzeyinde olduğu görülmektedir. Ortalamalar değerlendirildiğinde öğretmenlerin sanal sınıf yönetim yeterliliklerinin iyi durumda olduğu söylenebilir.

Tablo 2. Cinsiyet değişkenine göre analiz verileri

	Gruplar	n	$\bar{X}$	ss	t	p
Öğrencilerle İlişkiler	Erkek	175	3.40	.736	1.558	.12
	Kadın	169	3.28	.658		
Sanal Sınıf İçi Etkinlikler	Erkek	175	3.58	.647	1.726	.08
	Kadın	169	3.45	.710		
Sanal Sınıf Yönetimi	Erkek	175	3.69	.661	.153	.87
	Kadın	169	3.68	.641		
GENEL	Erkek	175	3.52	.578	-1.610	.10
	Kadın	169	3.42	.553		

Tablo 2’de öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliliklerine ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($p>.05$). Bu durum öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkeni bakımından farklılaşmadığını ortaya koymaktadır.

Araştırmada öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin görüşleri ortalamalar temelinde değerlendirildiğinde erkek öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerine ait genel ortalamasının “3,52”, öğrencilerle ilişkiler alt boyutunda sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerine ait ortalamasının “3,40”, sanal sınıf içi etkinlikler alt boyutunda sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerine ait ortalamasının “3,58”, sanal sınıf yönetimi alt boyutunda sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerine ait ortalamasının “3,69” olduğu belirlenmiştir. Bu bulgulara göre erkek öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi konusunda kadın öğretmenlerden daha yeterli oldukları söylenebilir. Bu durumun oluşmasında erkek öğretmenlerin sanal sınıflarda yönetim konusuna daha fazla ilgi göstermelerinden kaynaklandığı söylenebilir.

Tablo 3. Öğrenim durumu değişkenine göre analiz verileri

	Gruplar	n	$\bar{X}$	ss	t	p
Öğrencilerle İlişkiler	Lisans	248	3.25	.587	-3.250	.00
	Lisansüstü	96	3.57	.894		
Sanal Sınıf İçi Etkinlikler	Lisans	248	3.46	.619	-2.221	.02
	Lisansüstü	96	3.66	.804		
Sanal Sınıf Yönetimi	Lisans	248	3.63	.601	-2.297	.02
	Lisansüstü	96	3.83	.748		
GENEL	Lisans	248	3.40	.448	-3.056	.00
	Lisansüstü	96	3.65	.769		

Tablo 3’te öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliliklerinin ilişkin görüşlerinin öğrenim durumu değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($p<.05$). Bu durum öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin görüşlerinin öğrenim durumu değişkeni bakımından anlamlı düzeyde farklılaştığını ortaya koymaktadır.

Öğrenim durumuna göre belirlenen anlamlı farklılık, ölçeğin tüm boyutlarında lisansüstü eğitim mezunu öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerinin lisans mezunu öğretmenlere göre anlamlı derecede yüksek olmasından dolayı lisansüstü eğitim mezunu öğretmenler lehine olarak değerlendirilmiştir.

Araştırmada öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin görüşleri ortalamalar temelinde değerlendirildiğinde lisansüstü eğitim mezunu öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerine ait *genel* ortalamasının “3,65”, *öğrencilerle ilişkiler* alt boyutunda sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerine ait ortalamasının “3,57”, *sanal sınıf içi etkinlikler* alt boyutunda sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerine ait ortalamasının “3,66”, *sanal sınıf yönetimi* alt boyutunda sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerine ait ortalamasının “3,83” olduğu belirlenmiştir. Bu bulgulara göre lisansüstü eğitim mezunu öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi konusunda lisans mezunu öğretmenlere göre daha yeterli oldukları söylenebilir. Bu durumun oluşmasında lisansüstü eğitim mezunu öğretmenlerin sanal sınıflarda yönetim konusuna daha fazla bilgi sahibi olmalarından kaynaklandığı söylenebilir.

Tablo 4. Branş değişkenine göre analiz verileri

	Gruplar	n	$\bar{X}$	ss	F	p	Fark
Öğrencilerle İlişkiler	1.Sos. Bil. Öğr.	30	3.32	.698	2.532	.01	6>4 6>7
	2.Dikab	33	3.33	.689			
	3.Türkçe Öğr.	39	3.33	.633			
	4.Matematik Öğr.	37	3.16	.630			
	5.Fen Bil. Öğr.	30	3.44	.644			
	6.İngilizce Öğr.	44	3.66	.719			
	7.Sınıf Öğr.	96	3.19	.677			
	8.Diğer	35	3.44	.825			
	Toplam	344	3.34	.700			
Sanal Sınıf İçi Etkinlikler	1.Sos. Bil. Öğr.	30	3.27	.746	5.523	.00	6>1 8>1 8>2 6>4 8>4 6>5 8>5 6>7 8>7
	2.Dikab	33	3.43	.714			
	3.Türkçe Öğr.	39	3.48	.559			
	4.Matematik Öğr.	37	3.41	.658			
	5.Fen Bil. Öğr.	30	3.26	.658			
	6.İngilizce Öğr.	44	3.86	.629			
	7.Sınıf Öğr.	96	3.45	.650			
	8.Diğer	35	3.94	.616			
	Toplam	344	3.52	.681			
Sanal Sınıf Yönetimi	1.Sos. Bil. Öğr.	30	3.71	.756	3.532	.00	6>5 6>7
	2.Dikab	33	3.79	.579			
	3.Türkçe Öğr.	39	3.67	.524			
	4.Matematik Öğr.	37	3.64	.626			
	5.Fen Bil. Öğr.	30	3.45	.861			
	6.İngilizce Öğr.	44	4.02	.585			
	7.Sınıf Öğr.	96	3.54	.604			
	8.Diğer	35	3.84	.606			
	Toplam	344	3.69	.650			
GENEL	1.Sos. Bil. Öğr.	30	3.39	.577	4.272	.00	6>4 6>5 6>7 8>7
	2.Dikab	33	3.46	.609			
	3.Türkçe Öğr.	39	3.45	.479			
	4.Matematik Öğr.	37	3.35	.490			
	5.Fen Bil. Öğr.	30	3.38	.537			

6.İngilizce Öğr.	44	3.80	.588
7.Sınıf Öğr.	96	3.35	.526
8.Diğer	35	3.69	.615
Toplam	344	3.47	.567

Tablo 4’te öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliliklerinin ilişkin görüşlerinin branş değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($p<.05$). Bu durum öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin görüşlerinin branş değişkeni bakımından “anlamlı düzeyde farklılaştığını ortaya koymaktadır.

“Öğrencilerle İlişkiler” alt boyutunda branş değişkenine göre belirlenen anlamlı farklılığın ($F=2.532$; $p=.01$; $p<.05$) kaynağının belirlenmesi için yapılan Post Hoc (Tukey HSD) testinde; anlamlı farklılığın branşı;

- İngilizce ($\bar{x}=3.66$) ve Matematik ($\bar{x}=3.16$);
- İngilizce ($\bar{x}=3.66$) ve Sınıf Öğretmenliği ($\bar{x}=3.19$) olan öğretmenler arasında olduğu belirlenmiştir.

“Sanal Sınıf İçerik Etkinlikler” alt boyutunda branş değişkenine göre belirlenen anlamlı farklılığın ($F=5.523$; $p=.00$; $p<.01$) kaynağının belirlenmesi için yapılan Post Hoc (Tukey HSD) testinde; anlamlı farklılığın branşı;

- İngilizce ($\bar{x}=3.86$) ve Sosyal Bilgiler ($\bar{x}=3.27$),
- Diğer ($\bar{x}=3.94$) ve Sosyal Bilgiler ($\bar{x}=3.37$),
- Diğer ($\bar{x}=3.94$) ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ($\bar{x}=3.43$),
- İngilizce ($\bar{x}=3.86$) ve Matematik ($\bar{x}=3.41$),
- Diğer ($\bar{x}=3.94$) ve Matematik ($\bar{x}=3.41$),
- İngilizce ($\bar{x}=3.86$) ve Fen Bilgisi ($\bar{x}=3.26$),
- Diğer ($\bar{x}=3.94$) ve Fen Bilgisi ($\bar{x}=3.26$),
- İngilizce ($\bar{x}=3.86$) ve Sınıf Öğretmenliği ($\bar{x}=3.45$),
- Diğer ($\bar{x}=3.94$) ve Sınıf Öğretmenliği ($\bar{x}=3.45$) olan öğretmenler arasında olduğu belirlenmiştir.

“Sanal Sınıf Yönetimi” alt boyutunda branş değişkenine göre belirlenen anlamlı farklılığın ($F=3.532$; $p=.00$; $p<.01$) kaynağının belirlenmesi için yapılan Post Hoc (Tukey HSD) testinde; anlamlı farklılığın branşı;

- İngilizce ($\bar{x}=4.02$) ve Fen Bilgisi ($\bar{x}=3.45$),
- İngilizce ($\bar{x}=4.02$) ve Sınıf Öğretmenliği ($\bar{x}=3.54$) olan öğretmenler arasında olduğu belirlenmiştir.

Ölçeğin genel ortalaması açısından branş değişkenine göre belirlenen anlamlı farklılığın ($F=4.272$; $p=.00$; $p<.01$) kaynağının belirlenmesi için yapılan Post Hoc (Tukey HSD) testinde; anlamlı farklılığın branşı;

- İngilizce ($\bar{x}=3.80$) ve Matematik ($\bar{x}=3.35$),
- İngilizce ($\bar{x}=3.80$) ve Fen Bilgisi ($\bar{x}=3.38$),
- İngilizce ($\bar{x}=3.80$) ve Sınıf Öğretmenliği ($\bar{x}=3.35$),
- Diğer ($\bar{x}=3.69$) ve Sınıf Öğretmenliği ($\bar{x}=3.35$) olan öğretmenler arasında olduğu belirlenmiştir.

Tablo 5. Mesleki kıdem değişkenine göre analiz verileri

	Gruplar	n	$\bar{X}$	ss	F	p	Fark
Öğrencilerle İlişkiler	1. 1-5	90	3.50	.826	2.404	.04	1-5
	2. 6-10	81	3.31	.584			
	3. 11-15	64	3.31	.611			
	4. 16-20	54	3.34	.786			
	5. 21 ve üstü	55	3.14	.601			
	Toplam	344	3.34	.700			
Sanal Sınıf İçi Etkinlikler	1. 1-5	90	3.92	.588	13.047	.00	1-2 1-3 1-4 1-5
	2. 6-10	81	3.45	.550			
	3. 11-15	64	3.42	.614			
	4. 16-20	54	3.28	.897			
	5. 21 ve üstü	55	3.30	.551			
	Toplam	344	3.52	.681			
Sanal Sınıf Yönetimi	1. 1-5	90	3.89	.626	6.813	.00	1-5 2-5 3-5 4-5
	2. 6-10	81	3.65	.659			
	3. 11-15	64	3.75	.507			
	4. 16-20	54	3.69	.664			
	5. 21 ve üstü	55	3.34	.681			
	Toplam	344	3.69	.650			
GENEL	1. 1-5	90	3.72	.618	7.791	.00	1-2 1-3 1-4 1-5
	2. 6-10	81	3.43	.435			
	3. 11-15	64	3.44	.458			
	4. 16-20	54	3.39	.709			
	5. 21 ve üstü	55	3.24	.471			
	Toplam	344	3.47	.567			

Tablo 5'te öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliliklerinin ilişkin görüşlerinin mesleki kıdem değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($p < .05$). Bu durum öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin görüşlerinin mesleki kıdem değişkeni bakımından anlamlı düzeyde farklılaştığını ortaya koymaktadır.

“Öğrencilerle İlişkiler” alt boyutunda mesleki kıdem değişkenine göre belirlenen anlamlı farklılığın ($F=2.404$; $p=.04$; $p < .05$) kaynağının belirlenmesi için yapılan Post Hoc (Tukey HSD) testinde; anlamlı farklılığın mesleki kıdemi

- 1-5 ($\bar{x}=3.50$) ile 21 yıl ve üstü ($\bar{x}=3.14$) olan öğretmenler arasında olduğu belirlenmiştir.

“Sanal Sınıf İçi Etkinlikler” alt boyutunda mesleki kıdem değişkenine göre belirlenen anlamlı farklılığın ($F=2.404$; $p=.00$; $p < .01$) kaynağının belirlenmesi için yapılan Post Hoc (Tukey HSD) testinde; anlamlı farklılığın mesleki kıdemi

- 1-5 ($\bar{x}=3.92$) ile 6-10 ($\bar{x}=3.45$),
- 1-5 ($\bar{x}=3.92$) ile 11-15 ($\bar{x}=3.42$),
- 1-5 ($\bar{x}=3.92$) ile 16-20 ($\bar{x}=3.28$),
- 1-5 ($\bar{x}=3.92$) ile 21 yıl ve üstü ($\bar{x}=3.30$) olan öğretmenler arasında olduğu belirlenmiştir.

“Sanal Sınıf Yönetimi” alt boyutunda mesleki kıdem değişkenine göre belirlenen anlamlı farklılığın ($F=6.813$; $p=.00$; $p<.01$) kaynağının belirlenmesi için yapılan Post Hoc (Tukey HSD) testinde; anlamlı farklılığın mesleki kıdemi

- 1-5 ($\bar{x}=3.89$) ile 21 yıl ve üstü ($\bar{x}=3.34$),
- 6-10 ($\bar{x}=2.65$) ile 21 yıl ve üstü ($\bar{x}=3.34$),
- 11-15 ($\bar{x}=3.75$) ile 21 yıl ve üstü ($\bar{x}=3.34$),
- 16-20 ($\bar{x}=3.69$) ile 21 yıl ve üstü ($\bar{x}=3.34$) olan öğretmenler arasında olduğu belirlenmiştir.

Ölçeğin genel ortalaması açısından mesleki kıdem değişkenine göre belirlenen anlamlı farklılığın ($F=7.791$; $p=.00$; $p<.01$) kaynağının belirlenmesi için yapılan Post Hoc (Tukey HSD) testinde; anlamlı farklılığın mesleki kıdemi

- 1-5 ($\bar{x}=3.72$) ile 6-10 yıl arası ($\bar{x}=3.43$),
- 1-5 ($\bar{x}=3.72$) ile 11-15 yıl arası ($\bar{x}=3.44$),
- 1-5 ($\bar{x}=3.72$) ile 16-20 yıl arası ($\bar{x}=3.39$),
- 1-5 ($\bar{x}=3.72$) ile 21 yıl ve üstü ($\bar{x}=3.24$) olan öğretmenler arasında olduğu belirlenmiştir.

Tablo 6. Görev yapılan eğitim kademesi değişkenine göre analiz verileri

	Gruplar	n	$\bar{X}$	ss	t	p
Öğrencilerle İlişkiler	İlkokul	106	3.20	.682	-2.482	.01
	Ortaokul	238	3.40	.701		
Sanal Sınıf İçi Etkinlikler	İlkokul	106	3.46	.684	-1.046	.29
	Ortaokul	238	3.54	.679		
Sanal Sınıf Yönetimi	İlkokul	106	3.56	.587	-2.573	.01
	Ortaokul	238	3.74	.670		
GENEL	İlkokul	106	3.36	.542	-2.410	.01
	Ortaokul	238	3.52	.572		

Tablo 6’da öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliliklerinin ilişkin görüşlerinin görev yapılan eğitim kademesine göre “Sanal Sınıf İçi Etkinlikler” boyutu hariç ($p>.05$) diğer boyutlarda istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($p<.05$). Bu durum öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin görüşlerinin görev yapılan eğitim kademesi değişkeni bakımından anlamlı düzeyde farklılaştığını ortaya koymaktadır. Görev yapılan eğitim kademesine göre anlamlı farklılığın belirlendiği boyutlarda ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerinin ilkokullarda görev yapan öğretmenlere göre anlamlı derecede yüksek olmasından dolayı ortaokullarda görev yapan öğretmenler lehine olarak değerlendirilmiştir.

Araştırmada öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin görüşleri ortalamalar temelinde değerlendirildiğinde ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerine ait ortalamasının “3.52”, öğrencilerle ilişkiler alt boyutunda sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerine ait ortalamasının “3.40”, sanal sınıf içi etkinlikler alt boyutunda sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerine ait ortalamasının “3.54”, sanal sınıf yönetimi alt boyutunda sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerine ait ortalamasının “3.74” olduğu belirlenmiştir. Bu bulgulara göre ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi konusunda daha yeterli oldukları söylenebilir. Bu durumun oluşmasında ortaokullarda

görev yapan öğretmenlerin sanal sınıflarda yönetim konusuna daha fazla bilgi sahibi olmalarından kaynaklandığı söylenebilir.

Tablo 7. Sanal sınıf deneyimi değişkenine göre analiz verileri

	Gruplar	n	$\bar{X}$	ss	t	p
Öğrencilerle İlişkiler	Var	258	3.37	.723	1.664	.09
	Yok	86	3.24	.620		
Sanal Sınıf İçi Etkinlikler	Var	258	3.60	.664	3.778	.00
	Yok	86	3.28	.678		
Sanal Sınıf Yönetimi	Var	258	3.71	.605	1.321	.18
	Yok	86	3.61	.770		
GENEL	Var	258	3.52	.569	2.694	.00
	Yok	86	3.33	.541		

Tablo 7’de öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliliklerinin ilişkin görüşlerinin sanal sınıf yönetimi deneyimine göre “Sanal Sınıf İçi Etkinlikler” boyutunda ve ölçeğin genel ortalaması açısından istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($p < .05$). Bu durum öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin görüşlerinin sanal sınıf deneyimi değişkeni bakımından ifade edilen boyutlarda anlamlı düzeyde farklılaştığını ortaya koymaktadır.

Araştırmada öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin görüşleri ortalamalar temelinde değerlendirildiğinde sanal sınıf deneyimi olan öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerine ait ortalamasının “3.52”, öğrencilerle ilişkiler alt boyutunda sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerine ait ortalamasının “3.37”, sanal sınıf içi etkinlikler alt boyutunda sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerine ait ortalamasının “3.60”, sanal sınıf yönetimi alt boyutunda sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerine ait ortalamasının “3.71” olduğu belirlenmiştir. Bu bulgulara göre sanal sınıf deneyimi olan öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi konusunda daha yeterli oldukları söylenebilir. Bu durumun oluşmasında sanal sınıf deneyimi olan öğretmenlerin sanal sınıflarda yönetim konusuna daha fazla bilgi sahibi olmalarından kaynaklandığı söylenebilir.

Sonuç

Yapılan araştırma, öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Belirtilen amaç çerçevesinde alan yazında ender çalışmalar içinde yer alan araştırmanın “Öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterlilikleri ne düzeydedir?” alt problemine yönelik olarak yapılan analizler neticesinde ulaşılan sonuçlara bakıldığında öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerinin “öğrencilerle ilişkiler” alt boyutunda “Kararsızım”, “sanal sınıf içi etkinlikler” alt boyutunda “Katılıyorum”, “sanal sınıf yönetimi” alt boyutunda “Katılıyorum”, öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerinin genel ortalamasının ise Katılıyorum düzeyinde olduğu saptanmıştır. Belirlenen bu sonuçlar, araştırmaya katılım gösteren öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerinin iyi durumda olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Bu durumun oluşumunda 2020 yılının Mart ayından itibaren yoğun bir uzaktan eğitim sürecine giren öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi konusunda deneyim kazanmalarından kaynaklandığı söylenebilir. Bunlara ek olarak belirlenen sonuç araştırmaya katılan öğretmenlerin kendilerini sanal sınıf yönetimi konusunda yeterli gördüklerinin göstermektedir. Can ve Gündüz (2021b) de yaptıkları çalışmada

öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi konusunda kendilerini yeterli gördüklerini belirledikleri gibi, Can (2020) da yaptığı çalışmada öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi konusunda kendilerini yeterli gördüklerini belirlemişlerdir. Belirtilen çalışmalar çerçevesinde yapılan araştırmanın “Öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterlilikleri ne düzeydedir?” alt problemine yönelik olarak yapılan analizler neticesinde ulaşılan sonuçların alanyazındaki çalışmalarla desteklendiği söylenebilir.

Araştırmada öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliliklerine ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır. Bu durum öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkeni bakımından farklılaşmadığını gösterdiği gibi cinsiyet değişkenine göre öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliliklerinin benzerlik gösterdiğini de ortaya koymaktadır. Cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılığın olmaması, öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliliklerine ilişkin görüşlerine cinsiyet değişkeninin etkisinin olmadığını da ortaya koymakta olduğu söylenebilir. Araştırmada erkek öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerinin kadın öğretmenlere göre yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç erkek öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi konusunda daha yeterli oldukları şeklinde değerlendirilebilir. Ayrıca bu sonuç erkek öğretmenlerin sanal sınıflarda yönetim konusuna daha fazla ilgi ve çaba gösterdikleri şeklinde de değerlendirilebilir.

Araştırmada öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliliklerine ilişkin görüşlerinin öğrenim durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği saptanmıştır. Bu durum öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin görüşlerinin öğrenim durumu değişkeni bakımından farklılaştığını gösterdiği gibi öğrenim durumu değişkenine göre öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliliklerinin birbirine benzemediğini de ortaya koymaktadır. Öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı farklılığın olması, öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliliklerine ilişkin görüşlerine öğrenim durumu değişkeninin etkisinin olduğunu da ortaya koymakta olduğu söylenebilir. Can ve Gündüz (2021b) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerinin “sanal sınıf içi etkinlikler” alt boyutu hariç diğer boyutlarda anlamlı farklılık göstermediğini belirlemişlerdir. Belirtilen çalışma yapılan araştırmada ulaşılan sonuçlar ile benzerlik göstermektedir.

Araştırmada öğrenim durumu değişkenine göre belirlenen anlamlı farklılık, lisansüstü eğitim mezunu öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerinin lisans mezunu öğretmenlere göre anlamlı derecede yüksek olmasından dolayı lisansüstü eğitim mezunu öğretmenler lehine olarak değerlendirilmiştir. Erişilen sonuç, lisansüstü eğitim mezunu öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi konusunda lisans mezunu öğretmenlere göre daha yeterli olduklarını gösterdiği şeklinde ifade edilebilir. Belirtilen sonuca erişilmesinde lisansüstü eğitim mezunu öğretmenlerin sanal sınıflarda yönetim konusuna daha fazla bilgi sahibi olmalarından kaynaklandığı ifade edilebilir.

Araştırmada öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliliklerine ilişkin görüşlerinin branş değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği saptanmıştır. Bu durum öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin görüşlerinin branş değişkeni bakımından farklılaştığını gösterdiği gibi branş değişkenine göre öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliliklerinin birbirine benzemediğini de ortaya koymaktadır. Branş değişkenine göre anlamlı farklılığın olması, öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliliklerine ilişkin görüşlerine branş değişkeninin etkisinin olduğunu da ortaya koymakta olduğu söylenebilir. Can ve Gündüz

(2021b) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerinin öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediğini belirlemişlerdir. Belirtilen çalışma yapılan araştırmada ulaşılan sonuçlar ile farklılık göstermektedir.

Araştırmada branş değişkenine göre “*Öğrencilerle İlişkiler*” alt boyutunda belirlenen anlamlı farklılığın İngilizce ve Matematik/Sınıf Öğretmenliği branşında olan öğretmenler arasında olduğu belirlenmiştir. “*Sanal Sınıf İçi Etkinlikler*” alt boyutunda belirlenen anlamlı farklılığın İngilizce ve Sosyal Bilgiler/Matematik/Fen Bilgisi/Sınıf Öğretmenliği branşına sahip öğretmenler arasında olduğu gibi, diğer olarak nitelendirilen grupta yer alan öğretmenler (Beden Eğitimi, Görsel Sanatlar, Teknoloji Tasarım, Müzik, Bilişim Teknolojileri) ile Sosyal Bilgiler/Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi/Matematik/Fen Bilgisi/Sınıf Öğretmenliği branşına sahip öğretmenler arasında olduğu belirlenmiştir. “*Sanal Sınıf Yönetimi*” alt boyutunda belirlenen anlamlı farklılığın branşı İngilizce ve Fen Bilgisi/Sınıf Öğretmenliği branşında olan öğretmenler arasında olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin genel ortalaması açısından branş değişkenine göre belirlenen anlamlı farklılığın ise İngilizce ve Matematik/Fen Bilgisi/Sınıf Öğretmenliği branşına sahip öğretmenler arasında olduğu gibi, diğer olarak nitelendirilen grupta yer alan öğretmenler (Beden Eğitimi, Görsel Sanatlar, Teknoloji Tasarım, Müzik, Bilişim Teknolojileri) ile Sınıf Öğretmenliği branşına sahip öğretmenler arasında olduğu belirlenmiştir.

Araştırmada öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliliklerine ilişkin görüşlerinin mesleki kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği saptanmıştır. Bu durum öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin görüşlerinin mesleki kıdem değişkeni bakımından farklılaştığını gösterdiği gibi mesleki kıdem değişkenine göre öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliliklerinin birbirine benzemediğini de ortaya koymaktadır. Mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı farklılığın olması, öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliliklerine ilişkin görüşlerine mesleki kıdem değişkeninin etkisinin olduğunu da ortaya koymakta olduğu söylenebilir. Can ve Gündüz (2021b) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerinin branş değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiğini ve anlamlı farklılığın sınıf öğretmenleri ile branş öğretmenleri arasında olduğunu belirlemişlerdir. Belirtilen çalışma yapılan araştırmada ulaşılan sonuçlar ile benzerlik göstermektedir.

Araştırmada mesleki kıdem değişkenine göre “*Öğrencilerle İlişkiler*” alt boyutunda belirlenen anlamlı farklılığın 1-5 yıl arası ile 21 yıl ve üzeri mesleki kıdemi olan öğretmenler arasında olduğu belirlenmiştir. “*Sanal Sınıf İçi Etkinlikler*” alt boyutunda belirlenen anlamlı farklılığın 1-5 yıl arası ile 6-10/11-15/16-20/21 yıl ve üzeri mesleki kıdemi olan öğretmenler arasında olduğu belirlenmiştir. “*Sanal Sınıf Yönetimi*” alt boyutunda belirlenen anlamlı farklılığın 21 yıl ve üzeri mesleki kıdemi olan öğretmenler ile 1-5/6-10/11-15/16-20 yıl arası mesleki kıdemi olan öğretmenler arasında olduğu saptanmıştır. Ölçeğin genel ortalaması açısından mesleki kıdem değişkenine göre belirlenen anlamlı farklılığın ise 1-5 yıl arası ile 6-10/11-15/16-20/21 yıl ve üzeri mesleki kıdemi olan öğretmenler arasında olduğu belirlenmiştir.

Araştırmada öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliliklerine ilişkin görüşlerinin eğitim kademesi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği saptanmıştır. Bu durum öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin görüşlerinin görev yapılan eğitim kademesi değişkeni bakımından farklılaştığını gösterdiği gibi görev yapılan eğitim kademesi değişkenine göre öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliliklerinin birbirine benzemediğini de ortaya koymaktadır. Eğitim kademesi değişkenine göre anlamlı farklılığın

olması, öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliliklerine ilişkin görüşlerine göre yapılan eğitim kademesi değişkeninin etkisinin olduğunu da ortaya koymakta olduğu ifade edilebilir.

Araştırmada eğitim kademesi değişkenine göre belirlenen anlamlı farklılık, ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerinin ilkokullarda görev yapan öğretmenlere göre anlamlı derecede yüksek olmasından dolayı ortaokullarda görev yapan öğretmenler lehine olarak değerlendirilmiştir. Erişilen sonuç, ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi konusunda ilkokullarda görev yapan öğretmenlere göre daha yeterli olduklarını gösterdiği söylenebilir. Belirtilen sonuca erişilmesinde ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin sanal sınıflarda yönetim konusuna daha fazla bilgi sahibi olmalarından kaynaklandığı söylenebileceği gibi, ortaokullarda işlenen derslerin sanal sınıflarda işlenmesine uygunluğu veya ortaokullarda öğrenim gören öğrencilerin öğretmenlerce sanal sınıflarda kontrolünün ilkokul öğrencilerine göre daha kolay olmasından kaynaklanabileceği de söylenebilir. Can ve Gündüz (2021b) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerinin görev yapılan eğitim kademesi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiğini belirlemişlerdir. Ayrıca Can ve Gündüz (2021b) ortaokulda görev yapan öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliliklerinin ilkokullardan daha yüksek olduğunu da belirlemişlerdir. Belirtilen çalışma yapılan araştırmada ulaşılan sonuçlar ile benzerlik göstermektedir.

Araştırmada öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliliklerine ilişkin görüşlerinin sanal sınıf deneyimi değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu durum öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin görüşlerinin sanal sınıf deneyimi değişkeni bakımından farklılaştığını gösterdiği gibi sanal sınıf deneyimi değişkenine göre öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliliklerinin birbirine benzemediğini de ortaya koymaktadır. Sanal sınıf deneyimi değişkenine göre anlamlı farklılığın olması, öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliliklerine ilişkin görüşlerine sanal sınıf deneyimi değişkeninin etkisinin olduğunu da ortaya koymakta olduğu söylenebilir.

Araştırmada sanal sınıf deneyimi değişkenine göre belirlenen anlamlı farklılık, sanal sınıf deneyimi olan öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerinin sanal sınıf deneyimi olmayan öğretmenlere göre anlamlı derecede yüksek olmasından dolayı sanal sınıf deneyimi olan öğretmenler lehine olarak değerlendirilmiştir. Erişilen sonuç, sanal sınıf deneyimi olan öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi konusunda sanal sınıf deneyimi olmayan öğretmenlere göre daha yeterli olduklarını gösterdiği söylenebilir. Belirtilen sonuca erişilmesinde sanal sınıf deneyimi olan öğretmenlerin sanal sınıflarda yönetim konusuna daha fazla bilgi sahibi olmalarından kaynaklandığı söylenebileceği gibi, sanal sınıf deneyiminin oluşturmuş olduğu sınıf yönetim yeterliliğinden kaynaklanabileceği de söylenebilir. Can ve Gündüz (2021b) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerinin sanal sınıf deneyimi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiğini ve anlamlı farklılığın yapılan araştırmada olduğu gibi sanal sınıf deneyimi olan öğretmenler lehine olduğunu belirlemişlerdir. Belirtilen çalışma yapılan araştırmada ulaşılan sonuçlar ile benzerlik göstermektedir.

Yapılan araştırmanın sonuçları doğrultusunda araştırmacılara ve uygulayıcılara yönelik öneriler sunulmuştur.

- Araştırmada öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerine ilişkin görüşleri arasında öğrenim durumu değişkeni bakımından anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu belirlenmiştir. Bu farklılık incelendiğinde lisansüstü eğitim mezunu öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerinin lisans mezunu öğretmenlere göre yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum dikkate alınarak MEB ve üniversitelerin işbirliği ile bütün öğretmenlere lisansüstü eğitim verilmesi sağlanmalıdır. Böylelikle öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliliği artırılabilir.
- Araştırmada öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerine ilişkin görüşleri arasında branş değişkeni bakımından anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç dikkate alınarak branş temelli öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliliklerini arttırmaya yönelik faaliyetler yapılabilir. Öğretmenlere online veya yüz yüze hizmet içi eğitimler verilebilir.
- Araştırmada öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerine ilişkin görüşleri arasında mesleki kıdem değişkeni bakımından anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu belirlenmiştir. Bu farklılık incelendiğinde 1-5 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ile diğer mesleki kıdemlere sahip öğretmenlere göre sanal sınıf yönetimi konusunda yeterliliklerinin diğer mesleki kıdeme sahip öğretmenlere göre daha iyi olduğu anlaşılmaktadır. Bu sonuç dikkate alınarak mesleki kıdem açısından ileri durumda olan öğretmenlerin sanal sınıflarda yönetim konusunda yeterliliklerini arttırmaya yönelik faaliyetler yapılabilir. Bu faaliyetlerde öğretmenlere sanal sınıf yönetimi konusunda kitap, dergi ve makale okutulabilir. Ayrıca genç öğretmenlerden mesleki kıdemi yüksek öğretmenlere destek olmaları sağlanabilir.
- Yapılan araştırma nicel araştırma yaklaşımı ile yapılmıştır. Benzer bir çalışmada öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi konusunda yeterlilikleri nitel bir araştırma yöntemi kullanılarak araştırılabilir.
- Araştırmada öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi konusunda yeterliliklerine ilişkin görüşleri alınmıştır. Bu konuda okul yöneticilerinin de görüşleri alınarak okul yöneticilerinin bakış açısından öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterlilikleri değerlendirilebilir.
- Yapılan araştırma Hatay İli ile sınırlıdır. Benzer çalışmalar farklı illerde yapılarak karşılaştırma yapılabilir.
- Yapılan araştırma ilkökul ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin görüşleri ile sınırlıdır. Benzer çalışmalarda liselerde ve okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin de görüşleri alınarak yapılarak eğitim kademeleri arası kapsamlı karşılaştırma yapılabilir.
- Araştırmada ele alınan öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterlilikleri, ulusal ve uluslararası alanyazında çok az araştırılan bir konudur. Yapılan araştırmalar daha çok uzaktan eğitim sürecindeki sınıf yönetim süreçlerine odaklandığından sanal sınıf yönetimi açısından bir sınırlılığın olduğu söylenebilir. Bu sınırlılığın aşılması adına daha fazla çalışma yapmaya gereksinim olduğu söylenebilir.

Kaynakça

- Bülbül, T. (2020). Sanal sınıfların yönetimi. *Rumeli Köprüsü Dergisi*, Covid-19 Özel Sayısı.
- Can, E. (2020). Sanal sınıf yönetimi: İlkeler, uygulamalar ve öneriler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 251-295.
- Can, E. ve Gündüz, Y. (2021a). Öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliği ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 574-591.
- Can, E. ve Gündüz, Y. (2021b). Öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterlikleri. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(3), 49-68.
- Ceylan, M. (2020). Sanal sınıfların yönetimi. D. Kürüm Yapıcıoğlu (Ed.), Pandemi döneminde eğitim içinde (ss. 295-352). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Guasch, T., Alvarez, I., & Espasa, A. (2010). University teacher competencies in a virtual teaching/learning environment: Analysis of a teacher training experience. *Teaching and Teacher Education*, 26(2), 199-206.
- Huber, S. G., & Helm, C. (2020). Lernen in Zeiten der Corona-Pandemie. In D. Fickermann & B. Edelstein (Eds.), *Langsam vermisste ich die Schule* (pp. 37-60). Waxmann.
- Kalaycı, Ş. (2017). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Dinamik Akademi.
- Karasar, N. (2003). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın.
- Kaya, S. (2011). Sanal sınıf yönetiminde görev alacak öğretim elemanlarının eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Murphy, E., & Rodríguez-Manzanares, M. A. (2008). Contradictions between the virtual and physical high school classroom: A third-generation activity theory perspective. *British Journal of Educational Technology*, 39(6), 1061-1072.
- Tabachnick, B.G., & Fidell, L.S. (2013). *Using multivariate statistics*. (6. edition). Pearson Education.
- Tuncer, M. ve Taşpınar, M. (2008). Sanal ortamda eğitim ve öğretimin geleceği ve olası sorunlar. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 125-144.